

Vergaderjaar 2025–2026

29 237

Afrika-beleid

36 180

**Doen waar Nederland goed in is – Strategie voor
Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking**

32 735

Mensenrechten in het buitenlands beleid

Nr. 234

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 september 2025

Naar aanleiding van uw verzoek van 2 september 2025 om een debat inzake de situatie in Soedan, mede naar aanleiding van het artikel «Unicef: duizenden ondervoede kinderen dreigen te sterven in belegerde stad in Sudan» (Nos.nl, 27 augustus 2025) wil ik uw Kamer, mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken, als volgt informeren.

Huidige situatie

Sinds april 2023 zijn het Soedanese leger, *Sudanese Armed Forces* (SAF), en de paramilitaire groep, de *Rapid Support Forces* (RSF), verwickeld in een gewapende strijd. Als gevolg van het conflict kent Soedan momenteel de grootste humanitaire- en ontheemdingscrisis ter wereld.

Meer dan 30 miljoen mensen hebben in 2025 humanitaire hulp nodig; een stijging van 20% ten opzichte van vorig jaar. Meer dan de helft van de Soedanezen (24,6 miljoen) heeft te maken met acute voedselonzekerheid. Hongersnood is bevestigd in delen van Darfoer en Kordofan. Volgens VN-experts en verschillende mensenrechtenorganisaties wordt honger als wapen ingezet om de meest gemarginaliseerde groepen te verzwakken en mensen te mobiliseren tot geweld. Recente data over de voedselzekerheidssituatie zijn echter moeilijk te verkrijgen. De Soedanese autoriteiten hebben namelijk een nieuwe IPC-analyse tegengehouden. VN-organisaties en ngo's worden belemmerd in het verzamelen en delen van informatie. Hierdoor is het zicht op de actuele humanitaire noden ernstig belemmerd.

De zorginfrastructuur is grotendeels verwoest en 80% van de kinderen gaat niet naar school. Door de vernietiging van watervoorzieningen en het gebrek aan schoon water en sanitaire voorzieningen, zijn cholera-uitbraken in verschillende regio's verergerd. De oorlog in Soedan heeft geleid tot grootschalige ontheemding en migratie. Bijna 10 miljoen mensen zijn intern ontheemd en 4,6 miljoen mensen zijn het land

ontvlucht. Dit vergroot de druk op de toch al beperkte voorzieningen in de opvanglanden in de regio Egypte, Libië, Tsjaad, Oeganda en Zuid-Soedan.

Het meest nijpend is de situatie in de stad El Fasher. Ruim tweehonderd-duizend burgers zitten vast in de deze stad in Noord-Darfoer. El Fasher wordt sinds mei 2024 belegerd door de RSF, die alle handels- en aanvoer-routes hebben afgesneden. Levensreddende hulp komt al meer dan een jaar nauwelijks de stad in. De RSF zegt te willen voorkomen dat voedsel en wapens bij de troepen in de stad terecht komen. Burgers, inclusief zo'n 130.000 kinderen, die zich nog in de stad bevinden mogen de stad niet verlaten en proberen tussen bombardementen en hongersnood in leven te blijven. Zelfs de *mutual aid groups*, lokale burgerinitiatieven die onder andere gaarkeukens verzorgen, hebben als gevolg van voedseltekorten hun werk grotendeels moeten stopzetten. De prijzen in de stad stijgen waardoor het schaarse voedsel onbetaalbaar wordt.

De burgers van Noord-Darfoer, met name vrouwen en meisjes, zijn sinds de start van het conflict in 2023 blootgesteld aan grootschalig geweld. Er zijn alarmerend veel gevallen van seksueel geweld, grotendeels door (milities gelieerd aan) de RSF. Dit heeft ook een etnische dimensie. De angst is dus ook dat als El Fasher valt, de burgers in de stad slachtoffer zullen worden van deze ernstige vormen van etnisch geweld. De aanval van RSF op het nabijgelegen Zamzam kamp in april 2025 is daar een voorbeeld van – toen werden 1.500 burgers vermoord, en werden vele vrouwen en meisjes die probeerden te vluchten slachtoffer van seksueel geweld.

Nederlandse humanitaire inzet

Voor de bredere Nederlandse inzet t.a.v. Soedan verwijs ik naar de brief aan uw Kamer (Kamerstuk 29 237-207) van 21 februari 2025, alsmede de antwoorden op de Kamervragen van de leden Ceder (2025Z15002), Dobbe (2025Z15099) en Paternotte (2025Z15576) van de afgelopen maand.

Nederland ondersteunt humanitaire organisaties werkzaam in Soedan bij het werk om de hoogste noden te adresseren. Dit gaat zowel via flexibele financiering – zoals aan de belangrijkste VN-organisaties (waaronder het Wereld Voedselprogramma/WFP en UNICEF) en het Rode Kruis – als via financiering specifiek voor Soedan.

Zo financiert Nederland in Soedan de Dutch Relief Alliance en haar lokale partners (EUR 6,7 miljoen), het Nederlandse Rode Kruis (EUR 500.000 voor de Soedanese Halve Maan vereniging, en EUR 1,4 miljoen voor opvang van Soedanese vluchtelingen in Zuid-Soedan) en het Soedan Humanitaire Fonds (EUR 16 miljoen), dat ook lokale burgerinitiatieven, zoals gaarkeukens, ondersteunt. Het IFRC Disaster Response Emergency Fund – waar Nederland dit jaar EUR 7,7 mln. aan bijdroeg – heeft bijna EUR 300.000 gealloceerd in reactie op de aardverschuiving in Zuid-Darfoer die op 1 september jl. meerdere dorpen bedolf. Hiermee is de Nederlandse landenspecifieke bijdrage aan Soedan in 2025 significant, een erkenning van de omvang van de humanitaire crisis.

Ook draagt Nederland dit jaar EUR 55 miljoen bij aan het VN Central Emergency Response Fund (CERF) dat in 2.025 USD 22 miljoen heeft vrijgemaakt voor Soedan.

Verder draagt Nederland bij aan opvang voor o.a. Soedanese vluchtelingen in de landen in de regio (via het PROSPECTS-programma – in Sudan uitgevoerd door UNICEF, UNHCR, ILO). Dit programma faciliteert toegang tot onderwijs en werk voor ontheemden, vluchtelingen en

gastgemeenschappen. Zo versterkt dit programma de weerbaarheid en zelfredzaamheid van deze groepen.

De EU heeft voor 2.025 EUR 160 miljoen vrijgemaakt voor humanitaire hulp in Soedan. De Speciale Vertegenwoordiger van de EU voor de Hoorn van Afrika, Annette Weber, blijft zich inzetten voor bescherming van kritieke infrastructuur zoals dammen en waterreservoirs in Soedan. Nederland ondersteunt dit initiatief door technische personele expertise te bieden voor het in kaart brengen van de waterinfrastructuur en van de humanitaire risico's als deze beschadigd raakt. Vooralsnog nemen de aanvallen op civiele infrastructuur toe.

Het Nederlandse ontwikkelingsprogramma voor Soedan is ondertussen aangepast aan de oorlogssituatie en richt zich op twee doelen. Ten eerste, het versterken van de weerbaarheid van Soedanese burgers en het voorkomen van geweld tussen gemeenschappen. Nederland ondersteunt hierbij lokale conflictbemiddelingsinitiatieven en activiteiten gericht op transitional justice. Ook wordt er ingezet op een inclusief vredesproces met plaats voor alle Soedanese burgers. Nederland prioriteert bijvoorbeeld de bescherming van mensenrechtenverdedigers en ondersteunt het werk van vrouwen (-rechten) organisaties.

Het tweede doel is verhoging van de lokale voedselproductie om de honger te bestrijden en zelfredzaamheid te vergroten. Ondanks de ernstige gevolgen van het aanhoudende conflict in Soedan blijft hulpverlening op dit gebied mogelijk. Onder andere door de particuliere sector, die veel veerkracht toont en een belangrijke rol speelt bij het leveren van goederen en diensten, vooral in gebieden waar hulporganisaties moeite hebben om te opereren. Zo ondersteunt Nederland lokale bedrijven en ondernemers die zich bezig houden met voedselproductie en het faciliteren van toegang tot zonne-energie in actieve conflictgebieden zoals Darfoer en Noord-Kordofan. Dit is van cruciaal belang om de massale hongersnood te verlichten en de lokale economie in stand te houden.

Deze programma's ter versterking van lokale voedselproductie werpen hun vruchten af. Zo worden aan beide zijdes van de frontlinie lokale voedselketens versterkt, waardoor de private sector zijn distribuerende rol kan oppakken en voedsel binnen Soedan kan verspreiden.

Humanitaire diplomatie

Op diplomatiek niveau oefent Nederland samen met andere gelijkgestemde donoren, de EU en de VN druk uit op de strijdende partijen om meer hulp toe te laten in de delen van het land waar de noden het hoogst zijn. Ook organiseert Nederland samen met het Verenigd Koninkrijk en Liberia tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN) in september 2025 een High Level event over het belang van lokale burgerinitiatieven inclusief *Emergency Response Rooms* en over het werk *de Fact Finding Mission* in Soedan. Het doel is de ernst van de humanitaire en mensenrechtensituatie in Soedan te agenderen in het internationale debat.

Tot slot

De oorlog en humanitaire crisis in Soedan raken niet alleen de bevolking in Soedan zelf, maar hebben ook verstrekende gevolgen voor buurlanden en de veiligheid in de Hoorn van Afrika. Meer dan 4 miljoen mensen zijn Soedan ontvlucht en worden voor het overgrote deel opgevangen in buurlanden. De crisis in Soedan en de uitdagingen bij opvang in de regio kunnen mede leiden tot een groeiende migratie naar

Europa. Volgens data van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) arriveerden in 2025 tot nu toe iets meer dan 5.800 Sudanese in Europa.

Nederland blijft zich inzetten voor humanitaire hulp ten behoeve van de Soedanese bevolking, maar ook voor diplomatieke inspanningen om duurzame vrede te bevorderen. Daarom bepleit Nederland in EU-verband en met internationale partners dat de strijdende partijen tot een staakt-het-vuren komen, in combinatie met het instellen van sancties. Zo gelden er nu sancties tegen personen en entiteiten die deel uitmaken van, of gelieerd zijn aan, de SAF en de RSF, waaronder bevrozing van activa en reisverboden. Alleen door gezamenlijk op te treden kunnen we verdere escalatie voorkomen en bijdragen aan een stabielere en veilige regio.

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
A. de Vries